

Димитрие МАНЕВСКИ

ДЕМОКРАТИЈА ВС КАПИТАЛИЗАМ, НА ГРАДСКИ

Во минатиот текст, пишувајќи за глобалниот судир меѓу капитализмот и демократијата, сосема природно и логично ми се наметна потреба од компарирање и пренесување на тој "судир" на македонско тло.

И доколку во моментот на пишувањето на тој текст веднаш се оправдав себеси дека немам доволно простор на една страница да се позанимавам и со тоа прашање, овој пат, кога имам намера да му посветам еден цел текст на тој конфликт, имам сосема поинаков проблем.

Проблемот се состои во тоа што и покрај сите примери кои постојат кај нас, кои се во голема мера слични со оние кои ги спомнав претходно, сè уште не можам јасно да го видам тој судир меѓу демократијата и капитализмот.

Првиот и инстинктивен одговор, кој ми дојде в глава, беше дека тоа е така затоа што кај нас не постои ниту капитализам, а уште помалку демократија. Она што постои е еден неопислив конгломерат на сите "радиоактивни" форми на морално општествени правила и норми.

Кај нас не може да се рече дека постојат капиталисти ниту, пак, дека постојат демократи. Сите претставуваат некаква квази форма, која мутирала во криминална смисла на зборот, и тоа во неповратна насока.

И доколку се обидам некако да го претставам тој конфликт меѓу божемните капитализам и демократија во Македонија, сметам дека би било најсоодветно тоа да го направам преку една анегдота, која се случи одамна, во "средновековието" на нашиот историско-транзиционен период.

Имено, беше 1998-1999 година, кога бев на гости кај еден тогашен школски другар, чиј татко беше една од првите жртви на транзицијата, и како човек кој страда од транзициони трауми ги имаше сите препознатливи симптоми: невработен, циничен, по цел ден дома и сл.

Во тој период, своја полна ренесанса доживуваше помодарството. Последниците од тоа "движење" ги чувствуваме и денес. Како еден од главните помодарски трендови, покрај "Раката на тато",

НЕ Е БИТНО КОЈ ИГРА, БИТНО Е КОЈ СУДИ

"Супер кречко", "Веселото венче" и сл., беа прочуените и денес сè уште ценети и незаменливи "Реинбоу" и "Кирби".

Како човек, кој заради симптомите на "болеста" која ја имаше, беше принуден поголемиот дел од времето да биде дома, и при тоа постојано беше изложен на тие препукувања меѓу сво-

"'Дечко', мене не ми треба ниту твојот мини спејс шатл од НАСА, а уште помалце жена ми да ми 'лета' со него пред телевизор 'дур одмарам, оди си одма, 'пошто' ако ти го отворам фрижидерот, а не дај Боже 'новчаникот', има да фатиш грип од промајата што ќе те удри'".

јата и туѓите, наводно понежни, и уште понаводно половици. Меѓу другите теми на меѓусебни рафални престрелки, секако беше и онаа за тоа која од претходно спомнатите машини за чистење е подобра.

Тој ден, еден млад продавач, полн со елан и желба за успех, случајно засвони на нивната врата. Само што ја отвори вратата, чичко Весо беше спопаднат со разните поволности кои му се нудат, можностите за презентација, перформансите и што уште не. Во својот препознатлив стил, Весо ладнокрвно му одговори: "'Дечко', мене не ми треба ниту твојот мини спејс шатл од НАСА, а уште помалце жена ми да ми 'лета' со него пред телевизор 'дур одмарам, оди си одма, 'пошто' ако ти го отворам фрижидерот, а не дај Боже 'новчаникот', има да фатиш грип од промајата што ќе те удри'. Тој ја тресна вратата, а за момент не знам, веројатно засвони на следната.

Во оваа анегдота, барем јас согледувам дел од вистината и причините за тоа какви сме денес.

Обидувајќи се да фатиме чекор со она што порано било сон и илузија, тежнееме кон тоа да го живееме својот најлош кошмар, да станеме сè она што сме го презирале и сме го исмевале. Дури ниту алармите кои ги сигнализира совеста не се доволно силни за да ја запрат потребата за гнев и за омраза. Постојано живеејќи во опкружување на општествено и на морално безредие, ретки се оние кои се зачудени кога се случува криминал, неморал, узурпација на интегритетот или нешто слично. Но, затоа, пак, веднаш ќе ги видите претходно спомнатите квази демократи и капиталци, како важно вртат палци и велат дека во едно општество во кое владее демократија и капитализам, сосема нормално е да се случуваат такви работи, затоа што, заради тоа постојат институциите и севкупниот систем.

Парафразирајте ја претходната реченица по слободен избор, според убедување!